

LEZAMAko

EMAKUME eta GIZONEN arteko III BERDINTASUN PLANA

Lezama ko Udala

EMAKUNDE-EMAKUMEAREN EUSKAL ERAKUNDEA-k
diruz lagundutako proiektua:

equipare *koop.elk.txikia*-k egindako Txostena:

equipare
koop elk txikia

EDUKINEN AURKIBIDEA

1. SARRERA.....	3
2. GAUZATZE PROZESUA	4
3. UDAL PLANAREN EDUKIAK ETA EGITURA.....	6
4. UDAL PLANA GARATZEKO TESTUINGURUA, EGITURAK ETA PRINTZIOAK	7
5. EMAKUMEEN ETA GIZONEN ARTEKO BERDINTASUNERAKO GOBERNAMENDUA	9
6. EMAKUME ETA GIZONEN ARTEKO BERDINTASUNAREN ARLOAK eta ESKU-HARTZE ARDATZAK.10	
1. ARDATZA BALIO ALDAKETA ETA EMAKUMEEN JABEKUNTZA.....	11
2. ARDATZA ERANTZUKIZUN PARTEKATURAKO GIZARTE ANTOLAKETA	12
3. ARDATZA EMAKUMEEN KONTRAKO INDARKERIA ERROTIK ATERATZEA.....	13
7. JARRAIPENA ETA EBALUAKETA	14
8 LEZAMAKO III BERDINTASUN PLANA	15

1. SARRERA

Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitateak eta horren kide diren udalerriek, azkeneko urteetan I. Berdintasun Plana bultzatu dute eta 2013. urtetik 2016. urtera indarraldia izan du. Lehenengo esperientzia Mankomunitatearen mailan, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren alde planak, estrategiak eta ekintzak garatzeko orduan udalerrri desberdinen ibilbidearekin batera, oinarri modura erabili da II. Berdintasun Plana eta dagozkion Udalen Berdintasun Planak gauzatzeko partaidetza prozesuan, Lezamako III Berdintasun Plana barne.

Gaur arte egindako bidea 2008. urtean hasi zen, hain zuzen ere, Larrabetzuko Udalak berdintasunari buruzko plana onartu zuenean. Horrez gain, 2010. urtean gainerako udalerriek lehenengo berdintasun planak onartu zituzten. Beraz, berdintasuna bultzatzea Mankomunitateko erakundeetan konpromiso irmoa da, egiturazkoak direla kontuan hartuta, emakumeek jasaten dituzten desberdintasun eta diskriminaziozko azalpenak errotik ateratzeko, lan eraginkorra egin behar dela jakinda. Alde batetik, erakundearen barnean gauzatu behar da eta, bestetik, herritarrentzat ekintzak bultzatu behar dira, jakitun izateko, portaerak nahiz baloreak aldatzeko eta konpromiso aktiboa onartzeko.

Lezamako III Berdintasun Plana eratzeko prozesu parte-hartzailea bultzatzearekin, Mankomunitateko II Berdintasun Planarekin koordinazioan, eragile eta pertsona aipagarrien kopuru handiena nahastea bilatu da. Halaber emakumeen taldeak eta feministak egotea nahi izan da.

Ildo horri jarraiki, III. Planaren helburua berdintasun politikak bultza daitezen Udalerrian inplementatzen diren ekintzak eta neurriak planifikatu, jarraitu eta ebaluatzeko tresna izatea da, Mankomunitatearekin koordinazioan. Hala, Udalaren estrategia eta plan desberdinekin koordinatuta eta osatuta, eraginkortasunez eragingo dute emakume eta gizonen arteko egiazko berdintasunaren aldeko borrokan.

2. GAUZATZE PROZESUA

III. Berdintasun Plana 2017ko maiatzetik azarora bitartean egin da prozesu parte-hartzailearen bitartez. Abiapuntua II. Plana ezartzean egindako ibilbidea aldeztatik balioztatzea izan da eta, gainera, berdintasun politiken inguruan azkeneko urteetan estrategiak eta ekintzak bultzatu dituzten eragile aipagarrienekin alderatu da.

Aginpide, zerbitzu eta bultzatzen dituen programei dagokienez, Udalerriko errealitatera moldatzen den plana egitea bilatu da. Udalerriaren errealitateari doitu eta moldatutako plana egitearen ikuspegi bera sustatu da garatu Mankomuniteteko prozesuan. Bi estrategiak, Mankomunitatearen mailan eta Udal mailan, aldi berean eta modu koordinatuan gauzatu dira eta Mankomunitatea osatzen duten erakundearen egitura organikoa nahiz aginpideak kontuan hartuta, beharrezko eta ezinbesteko estrategia da.

Horretarako, etengabe eta modu koordinatuan lan egin da **Mankomunitateko Berdintasun Zerbitzuarekin**. Bertan teknikari bat dago 28 ordu astero. Izan ere, berak bideratu ditu proposamenak eta ekarpen guztiak. Horrez gain, plana egiteko Mankomunitatean eta udalerriaren egitura desberdinak antolatu dira.

Udal mailan **Udal Talde Bultzatzailea** eratu da berdintasunari buruzko udal politiketan gobernu taldeko arduradunen ordezkaritza izan da, Osoko Bilkurako talde politikoetako ordezkariekin batera eta Udaleko teknikariek ere parte hartu dutelarik.

Talde honen bitartez prozesu parte-hartzailea bermatzeko udaleko lan kronograma eta eman beharrezko urratsak adostu dira eta udal planean erantsi beharrezko ekarpenak nahiz proposamenak landu ere bai. Hilabete hauetan taldeak, Mankomunitateko Berdintasun teknikariarekin eta planak egitean prozesu parte-hartzailea bultzatzeko kontratatu den kanpoko zerbitzuarekin koordinatuta, aurrez aurreko bileratan proposamenak eta agiriak landu ditu eta e-postaz alderatu dira. Hausnarketa eta ekarpen gune irekia eta malgua izan da eta tokiko errealitatea nahiz Udalaren ezagututa adostasuna bilatuz egin du lana.

Era berean, **Lantegi Parte-hartzailea** garatu da eta tokiko talde eta erakundeentzat egituratu da. Oro har, herritarrak, udalerritik emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzeko hausnarketa edota ekarpenak egitean interesa azaldu dutenek parte hartu dute. Lantegian, hainbat dinamika parte-hartzaileez baliaturik, ekintza edota estrategia bezala planari erantzea garrantzitsutzat jotzen diren proposamenak eta neurriak sortzea bilatu da. Horretarako, emakumeen eta gizonen arteko berdintasun/desberdintasun egoerari buruzko analisi berezia burutu da eta planak egiteko planteatutako jarduerak ardatzak kontuan hartu dira.

Lantegi Parte-hartzaileen ekarpenak eta analisiak Planaren Talde Bultzatzaileak aztertu eta balioetsi ditu.

Mankomunitatearen mailan lanerako guneak eta koordinazio nahiz kudeaketa egiturak izan dira. Bide horri eutsiz, II. Planean gauzatzeari, inplikazio mailari eta definizioari lotutako proposamenak aztertu, alderatu eta baliozkotu dira eta, xede horrez, kontuan hartu da, batetik, jardueraren eremua eta, bestetik, bertan definitzen diren ekintzen garapenarekin lotura. Ildo horri jarraiki, lan saio desberdinak antolatu dira honako eragileekin:

- Mankomunitateko Gizarte Zerbitzuak eta erkidegoan nahiz hezkuntzan eta gizartearen Esku Hartzeko Taldea

- Mankomunitateko Ekonomia Sustapen Zerbitzua, EGAZ
- Txorierriko Udal Euskaltegia
- Mankomunitateko Kultura, Euskara, Erkidegoan Esku-hartze eta Berdintasuneko teknikarien lantaldea
- Mankomunitateko Gerentzia eta Burutza
- Mankomunitateko Gizarte Ongizatearen Batzordea

Horrek guztiek plana aberasten eta proposamen desberdinak tokiko errealitateari ahalik eta egokien doitzen lagundu dute. Bestalde, ezagutza eta ohartarazpena sustatu dute. Azkenik, jarraiean Lezamako III Berdintasun Plana deskribatzen diren neurriak eta estrategiak garatu eta bertan inplikatzeari buruz hitz egin da.

3. LEZAMAKO III. PLANAREN EGITURA

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legea EAEn berdintasunari buruzko politiken arloan erreferentziazko arau esparru nagusia da. Horretan gure ingurunean emakume eta gizonen arteko berdintasunaren eremuan aginte publikoen jarduera bideratu eta orientatzeko printzipio nagusiak zehazten dira. Ildo horri eutsiz, Tokiko Administrazioari . artikuluan legeak “(...) *Euskal Autonomia Erkidegoko udalei, banan-banan edo mankomunitateen bidez (...)*” atxikitzen dizkien aginpideak eta funtzioak definitzen ditu.

Berdintasun politiken plangintzari buruz, legeak II. tituluan, I. kapituluan, 15.3. artikuluan honakoa definitzen du: “(...) *Udalek berdintasunerako planak edo programak onartuko dituzte, Eusko Jaurlaritzaren plangintza orokorrean xedatutako esku-hartze lerroekin eta gidalerroekin bat, (...)*”. Gidalerro horiek, Txorierriko Mankomunitatearen eta bere udalerrri kideen Plana egitean, **IV. EAEko Gizonen eta Emakumeen Berdintasunerako Planean jasoak daude, Emakundek burutu ostean**. Beraz, agiri honek plan desberdinen helburuak eta jarduera ardatzak, baita irizpide eta eduki nagusiak ere bideratu eta egituratu ditu.

Hala, dokumentu honetan hurrengo edukiak aurkituko dira:

- Berdintasunaren inguruan jardutea planteatzen den errealitatearen analisia
- Helburu estrategiko eta operatiboak
- Ekintzak
- Ebaluazio adierazleak
- Ekintzak inplementatze arduratuko diren arloak eta eragileak
- Ekintzen egutegia
- Inplementatu, jarraitu eta ebaluatzeko koordinazio egiturak

Emakunderen VI. Planari dagozkion gidalerroen ildotik, planen (Mankomunitatearena eta Udalena) egitura orokorra 2 eremuk definitzen dute:

- 1) **Berdintasunaren aldeko gobernamentua** hobetzeko neurriek; horien artean berdintasuna barneko antolaketan eta Txorierrin administrazio desberdinen egiteko moduetan edota egituretan barneratzeko neurriak jasotzen dira.
- 2) **Berdintasunaren arloan Esku-hartze ardatzek**; ondorengo moduan definitu ostean, lehenetsuneko estrategiak eta ekintzak egituratu nahi dituzte, gero, planen esparruan garatzeko. Helburua errealitate, egoera, esperientzia, testuinguru eta abar anitzetan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzea da. Aurrekoaren harira, hori sustatu, eskatu eta bermatu behar da.
  1. ardatza. Baloreen aldaketa eta emakumeen jabekuntza
  2. ardatza. Gizarte antolaketa erantzukizun partekatuarekin
  3. ardatza. Emakumeen aurkako indarkeria errotik ateratzea

4. LEZAMAKO III BERDINTASUN PLANA GARATZEKO TESTUINGURUA, EGITURAK ETA PRINTZIOAK

Lezamako III Plana, II. Txorierriko Mankomunitatearen Planarekin koordinazioan, 4 urteko indarraldia izango dute, 2018. urtetik 2021. urtera, alegia.

Planaren abian jartze eta garapenerako, **Mankomunitateko Berdintasun Zerbitzuak** etengabe koordinatzen dihardu. Ildo horri jarraiki, zerbitzu hori definitutako ekintza zati handia bultzatzez, sustatzez eta jarraitzez arduratzen da. Gainera, Udalen mailan egiturak garatuko dira planak zabaltzeari dagokion esparruan.

Mankomunitateak **Gizarte Ongizatearen Batzordea** du eta berdintasun politikei buruzko gaiak lantzen dira. Beraz, Osoko Bilkurarekin batera, zuzendaritza eta erabakitze gune bilakatuko da.

Era berean, lantalde egonkorra dago eta Mankomunitateko Euskara, Gizarte eta Erkidegoan Esku-hartze nahiz Berdintasun Zerbitzuetako teknikariek eta Udaletako Kultura Arloetako teknikari arduradunek osatzen dute.

Udal mailan udal egituran berez berdintasun arloarrik ez dago, gaur egun funtzio hori Mankomunitateko Berdintasun Zerbitzuari atxikitzen baitzaio. Hala eta guztiz ere, Lezamako Udalak **politikari arduradun** bat edo batzuk dituzte Berdintasun Politika jarraipena egiteko ardura. Era berean, plana garatu, jarraitu eta ebaluatzeko **lan eta koordinazio egitura** egonkorren **sorrera** sustatzea aurrez ikusten da.

Lezamako III. Berdintasun Planak, Txorierriko Mankomunitatearen Berdintasun Planarekin koordinazioan, azken helburu modura emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzea du eta, horretarako, hurrengo **printzipio gidariak** azpimarra daitezke. Izan ere, printzipio horiek plana egiteko bultzatu den prozesu parte-hartzailearen oinarrian egon dira:

Erakundeen arteko lankidetzeta eta koordinazioa

Mankomunitatearen sorrerak eta egiturak berak, ez bakarrik berdintasun politikak sustatzeari dagokionean, printzipio horri erantzuten dio. Gainera, Lezamako III. Planaren garapenak eta alde zuzenetik ibilitakoak lankidetzan jarduteko beste erakunde batzuk identifikatzen ditu. Horri esker, EAEn gainerako politikekin bat datozen jarduerak eta neurriak inplementa daitezke.

Emakunde, Bizkaiko Foru Aldundia eta Eudel dira erreferentziako erakundeak Lezamako III. Plan Planean ageri diren jarduerak guztiak kokatzeko, beraz, aipatu erakundeek toki erakundeetarako bideratu eta abian jartzen dituzten lan prozesuak, baliabideak eta tresnak erabiliko dira.

Gizarte lankidetzeta eta partaidetzeta

Erakundeen arteko lankidetzeta printzipiorako aipatu den bezala, burutze prozesua printzipio horretatik abiatuta bultzatu da, herritarrekin eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko orduan interesa zuten nahiz nahasiak zeuden bestelako taldeekin lan ikuspegi parte-hartzailea sendotu baita.

Dauden erakundeei buruz, Lezamako udalerrak printzipio hori gauzatzeko estrategia planteatuko du. Xede horrez, berdintasun kontseiluez edo gizarte partaidetzarekiko lan egitura malgu eta irekiez baliatuko da.

Aurrekontua

2018rako 12.000 euroko aurrekontua dago

Ebaluazioa eta jarraipena

Bai Mankomunitatean, bai Udalean oinarritzko estrategiak eta printzipioak dira. Lehentasuna eman zaio ekintzen plangintza zehatzari, egin daitekeenari, alegia. Horrez gain, bideragarritasuna eta egokitasuna aldizka aztertu eta ebaluatu ondoren, aldatu eta egokitzeko aukera izango da.

5. EMAKUMEEN ETA GIZONEN ARTEKO BERDINTASUNERAKO GOBERNANTZA

Berdintasun planak garatzeko eremu bezala gobernamentua hobetzen duten neurriak sartzeak argi eta garbi uzten du erakundeek, entitateek, elkarteek... beren funtzioak gauzatzean, nagusiki, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzen eragiten dutela, beraz, kontuan hartu eta sustatu beharreko nahitaezko estrategia da. Halaber, generoaren ikuspegia edo generoaren mainstreaminga barneratzearekin zerikusia du. Nolanahi ere, hori nazioartean eta Europan gomendatu eta bultzatutako lan estrategia bat da eta emakumeen nahiz gizonen berdintasunaren arloan euskal erakundeen jardura arautu eta bideratu behar duen printzipio orokor bat ere bai, 4/2015 Legeak berak xedatzen duen bezala.

Mankomunitatearen eta udalerrri desberdinen Plana egiteko, VI. EAEN emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako Planak, hau da, agiri esparruak, jasotzen dituen neurriak aztertu dira:

- Berdintasunerako plangintza areagotu eta hobetzea.
- Berdintasunerako administrazio unitateak sortu eta sendotzea.
- Berdintasunerako koordinazio egiturak sortu eta indartzea.
- Estatistika eta azterlanetan generoaren ikuspegia barneratzea.
- Prestakuntza jardueratan generoaren ikuspegia eranstea.
- Enplegu publikoaren hautespen eta sustapen prozesuetan berdintasunari buruzko edukiak sartzea.
- Mintzaira edota bestelako komunikazio elementuak modu ez-sexistan erabiltzea.
- Araudian berdintasunaren printzipioa sartzea.
- Aurrekontuetan generoaren ikuspegia eranstea.
- Sektore planetan eta zeharkakoetan generoaren ikuspegia sartzea.
- Kontratu, diru-laguntza eta hitzarmenetan berdintasunerako klausulak sartzea.
- Epaimahaietan emakume eta gizonen ordezkartza orekatua sustatzea.
- Kontsulta eta partaidetza organoetan generoaren ikuspegia sartzea.

Analisi honetatik abiatuta, bai Mankomunitateak, bai kide diren Udalek, beren egungo egoera eta ibilbidean, egiturak eta giza baliabideetan nahiz bitarteko materialetan errealitate desberdina kontuan hartuta eta egindako berdintasun planak garatzeko eremu honen garrantziaz jakitun izanik, ekintzak definitu eta egutegi batean jarri dituzte. Horiek helburu estrategiko eta operatiboetan kokatzen dira eta jarraipen nahiz ebaluazio adierazleak dituzte.

Hala, ekintzak abian jartzeko konpromisoa onartzen da. Helburua administrazioen egiteko eta kudeatzeko moduak nahiz egiturak eraldatzea da, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzeko funtsezko estrategia bezala.

6. EMAKUME ETA GIZONEN ARTEKO BERDINTASUNAREN ARLOAN ESKU HARTZEKO ARDATZAK

Plan desberdinetan deskribatzen diren esku hartzeko ardatzei dagokienez, bai Mankomunitatean, baita udalerrri desberdinetan ere, VI. EAEko Emakume eta Gizonen Berdintasunerako Planak xedatzen dituen esku-hartze ardatzak kontuan hartu dira, baina alde zuzenetik Zerbitzuen Mankomunitatea eta Udala osatzen duten erakundeen aginpide eta jarduera errealitate eta mailari moldatu zaizkio.

Hala, III Planean garatu diren esku-hartze ardatzek honako ARDATZ/PROGRAMA/HELBURU ESTRATEGIKORI erantzuten dizkiete:

1. PROGRAMA: OHARTAZPENA ETA JABEKUNTZA PERTSONALA

HELBURU ESTRATEGIKOA: osasun, gorputz eta sexualitatearekiko emakumeen ohartarazpena eta jabeakuntza sustatzea.

HELBURU ESTRATEGIKOA: kirol jardunean generoaren estereotipo tradizionalak deuseztatzen laguntzea.

HELBURU ESTRATEGIKOA: espazio publikoetatik emakumeen irisgarritasuna eta mugikortasuna bultzatzea.

2. PROGRAMA: AUTONOMIA EKONOMIKOA ETA BALIABIDEAK LORTZEA

HELBURU ESTRATEGIKOA: enplegua lortzea eta baldintzak hobetzea, baita emakumeen sustapen profesionala ongira egitea ere.

HELBURU ESTRATEGIKOA: egoera ahulean ala ezegonkorrean dauden edota diskriminazio asko jasaten dituzten emakumeen jabeakuntza bultzatzea.

3. PROGRAMA: EMAKUMEEN GIZARTE PARTAIDETZA ETA TALDEKO JABEKUNTZA BULTZATZEA

HELBURU ESTRATEGIKOA: elkartearen sarean emakumeen jabeakuntza eta kontzientzia feminista sustatzea.

HELBURU ESTRATEGIKOA: emakumeen gizarte partaidetza eta adin, jatorri eta gaitasunei dagokienez aniztasunaren ordezkariak bultzatzea.

4. PROGRAMA: UGALTZE ETA ZAINZTA ZEREGINAK ONARTZEA ETA ERANTZUKIZUN PARTEKATUA BATERATZEN LAGUNTZEA

HELBURU ESTRATEGIKOA: erantzukizun partekatuko eta estereotipo sexistarik gabeko gizarte antolaketa bultzatzen duten politika publikoak sustatzea.

5. PROGRAMA: SENTSIBILIZAZIOA ETA PREBENTZIOA

HELBURU ESTRATEGIKOA: indarkeria matxistaren aurka udalerriko biztanleak ohartaraztea eta konpromiso aktiboa har dezaten sustatzea.

HELBURU ESTRATEGIKOA: indarkeriarik gabeko eta sexu aniztasunaren errespetua duten MKa eta Udalerriak bultzatzea.

6. PROGRAMA: ARRETA

HELBURU ESTRATEGIKOA: ikuspegi osotik indarkeria matxistaren arloan arreta hobetzea.

HELBURU ESTRATEGIKOA: emakumeentzat espazio publiko segurua sustatzea.

6.1. ARDATZA. EMAKUMEEN JABEKUNTZA

Oinarri horretatik ulertutako jabekuntzak, batetik, banako ikuspegi edota pertsonala eta, bestetik, taldeko ikuspuntua du. Banako jabekuntzaren ondorioz, norbera autonomiarako bere egoeraz, baliabideak lortu edota hobetzeaz eta gaitasunez jakitun da. Modu berean, pertsona mailan ekintza eta eragin gaitasuna areagotzen da. Taldeko jabekuntzak eragin eta mugiarazte gaitasuna gehitzea du helburu, desberdintasuna sortu eta mantentzen duten egiturak eraldatzeko xede argiz.

Banako eta taldeko jabekuntzaren ikuspegi osotik III. Planerako ekintzak definitu dira eta, gainera, horretarako, gizartean orokorrean baloreak aldatu behar direla aitortu da. Hala, erakundeek bultzatutako berdintasun politikek eremu eta errealitate estrategikoak kontuan hartuta beren esku-hartzeetan baloreen aldaketa sustatu behar dute, berdintasuna lortzeko.

Ondoren, III. Planari buruzko plangintza ageri da. Aurrekoaren harira, baloreen aldaketa eta emakumeen jabekuntza sustatzeko helburu estrategikoak, operatiboak eta ekintzak lantzen dira, bere esku-hartze eremuari moldatu ostean, tokiko jarduera esparrua eta aginpideak kontuan hartuta.

6.2. ARDATZA. ERANTZUKIZUN PARTEKATURAKO GIZARTE ANTOLAKETA

Erantzukizun partekatuaren ondorioz, etxeko zereginak eta zaintzak norberaren eta gainerako pertsonen bizia mantentzeko prozesuaren barnean daude eta, horregatik, erantzukizun ordezkazina eta saihestezina denez, bidezko banaketa, emakumeen eta gizonen arteko baldintza berdinetan, egin behar da.

Egiazko berdintasuna lortzeko eremu eta ikuspegi nagusia da. Hala ere, historikoki eta, besteak beste, lanaren sexu banaketa dela bide, etxeko zereginak eta zaintzak pribatuaren, ikusezinaren, zenbatu gabearen... eremura mugatu dira eta gehien bat emakumeek jardun dute.

Biziaren eta pertsonen eremuko eraikuntza dikotomikoak (produkzioa/ugalketa, publiko/pribatua, izen handia/balio gutxikoa...), batzuetan generoaren gizarteratze tradizionalak natural bihurtutakoak, gizartearen funtzionamendua egituratzen jarraitzen du eta ezinezkoa da emakume eta gizonen arteko egiazko berdintasun eraginkorra lortzea. Ildo horri jarraiki, zaintza lanak eta etxeko zereginak ez dira behar bezala balioztatzen eta egiten dituztenak, bai norbera edota familia mantentzeko, bai modu ordainduan, oraindik baldintza pertsonal eta, askotan, material okerragoetan (denbora, dirua, osasuna...) daude erabateko autonomia lortu eta beren bizi proiektuak garatzeko orduan.

Erantzukizun partekatua bateratzetik urrunago doa, emakume eta gizonen arteko berdintasunik ezaren eta desberdintasunaren oinarrian dauden gizarte eta kultur egiturak eraldatzea baitu helburu.

Horregatik guztiarengatik, ekintza eta eragin eremu estrategikoa da, nahiz eta horren gainean jarduteko egitura eta gizarte zailtasunak izan. Dena den, zailtasun hori III. Plana diseinatzean islatua gelditu da, ardatz horretan ekintza kopuru txikiena identifikatu eta planifikatu baita.

6.3. ARDATZA. INDARKERIA MATXISTA ERROTIK ATERATZEA

Emakumeen indarkeriak dramatikoki islatzen du emakume eta gizonen arteko harremanetan aginte desberdintasunaren eta asimetriaren egoera. Gizarte eta kultur egiturak ditu oinarri eta generoaren gizarteratze tradizionalaren bitartez eta gizartean dauden balore nahiz jardun matxistez baliaturik, oraindik errealitatea da, berdintasunaren alde, arautegian eta gizartean, banaka eta taldean, aurrerapausoak eman arren.

Adin, egoera sozio-ekonomiko, kultura, ogibide, kultur maila... guztietako emakumeetan azaltzen da.

Indarkeria matxista emakumeen giza eskubideak urratzen dituen adierazpenik larriena da, beraz, errotik ateratzeko borrorak oinarritzko jarduera izan behar du berdintasun politiketan eta, oro har, politika publikoetan.

Adierazpen anitzetan indarkeria matxista errotik ateratzeko begirada osoa eta diziplina askokoa behar da, bertan diharduenarekiko arbuio irmoaren konpromisoa hartzeaz gain. Gainera, bizi duenarekiko eta aurre egiten dionarekiko elkartasuna, laguntza eta onarpena sustatu behar dira.

Politika publikoek eta berdintasun politikek, administrazio desberdinen jarduera mailetatik, batetik, bitartekoak eta baliabideak jartzen saiatu behar dute eta, bestetik, indarkeria matxistarik gabeko biziak bermatzeko baldintzak ezarri behar dituzte.

Gaur egun Txorierriko Mankomunitateak Gizarte Zerbitzuen bitartez arretarako aginpideak ditu, beraz, III. plan honetan esku-hartzea zabaldu eta moldatzeko neurriak aurki daitezke. Bestalde, Lezamako Udalak prebentzioaren eta sentsibilizazioaren eremuetan jarduera gaitasuna du eta planean zehazten da. Bere helburua herritarrengan eta udalerrian eragitea da. Xede horrez, indarkeria sexista arbuiatu eta ingurune askeak bultza daitezen, banako eta taldeko jarduerak indartzeko ohartarazpenak eta gizarte antolaketa egituratzen dira.

7. JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA

Lezamako III. Berdintasun Planak etengabeko jarraipen eta ebaluazioaren **printzipioa eta estrategia** aurrez ikusten du eta modu horretan jasotzen da planaren gobernamentuari dagokion eremuan.

Horretarako, plana bera abian jartzen denean, jarraipen tresna egingo da, **Mankomunitateko Berdintasun Zerbitzuak**, jarraipen eta ebaluazioaren arduradunak, planean deskribatzen diren ekintzak eta neurriak jarrai ditzan eta **koordinazio eta erabakitze egituretarako** informazioa jaso dezan, bai Mankomunitatean, bai udalerrietan. Helburua aztertu, balioetsi eta, bidezkoa bada, egokitzea da.

Urtero koordinazio egiturek azterketa egingo dute, egutegian ezarritako plangintzaren arabera. Izan ere, hori planean deskribatuta dago. Urteko ebaluazioaz gain, Berdintasun Zerbitzuak etengabeko jarraipena gauzatuko du eta, horri esker, plana behar bezala garatzeko aldaketak eta moldapenak egingo dira. Urteko ebaluazioaren arabera, hurrengo urteko plangintza burutuko da.

Jarraitu eta ebaluatzeko metodologia kualitatiboa eta kuantitatiboa da. Kuantitatiboa adierazleen analisisan oinarritzen da, bien bitartean, kualitatiboak hausnarketa eta balioztapen parte-hartzailean du bere oinarria. Azkenekoan, honakoak lantzen dira: ekintzek helburuak lortzen lagundu al duten, zer faktorek eragin duten positiboki edo negatiboki horiek garatzeko orduan, aldaketarik edo egokitzapenik behar al den...

Urteko ebaluazioaren arabera, hurrengo urterako plangintza egiten da.

Planaren indarraldia amaitzen denean, orokorrean helburuak lortu al diren eta horien eragina ebaluatzeko aukera balioetsiko da.

1. HELBURU ESTRATEGIKOA. Berdintasun-Politiken planifikazioaren, jarraipenaren eta ebaluaketaren indartzea eta hobetzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
1.1. Helburu operatiboa. III. Berdintasun Plana Udalean aditzera ematea.	1.1.1. III Plana zabaltzea Udaleko teknikari eta politikarien artean	Plana ezagutzen duten Udal langile eta politikari kopurua III Planari buruz MKko berdintasun zerbitzura informazioa eskatzen duten langile eta politikari kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓			
	1.1.2 Teknikari eta langileen artean informazio/aurkezpen saio bat burutu Udalean		Berdintasuna MK Udala	✓			
	1.1.3. Eskatzen duten arlo eta pertsonen III. Planari buruzko informazioa eta aholkularitza eskaintzea		Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
1.2. Helburu operatiboa. III Berdintasun Planaren jarraipena eta ebaluaketa egitea	1.2.1 III. Planaren jarraipen eta ebaluatzeko tresna diseinatzea.	Urteko jarraipena, ebaluaketa eta planifikaziorako egindako bilera kopurua Bilera bakoitzeko partaide kopurua, sexuaren arabera Urteko jarraipen txosten kopurua III Planaren azken ebaluaketa txostena Udal Plenoan egindako aurkezpen kopurua Birmoldatutako ekintza kopurua Urteko jarraipen eta ebaluaketa txostena eta azken ebaluaketa txostena ezagutzen duten langile eta politikaria kopurua	Berdintasuna MK	✓			
	1.2.2. Urtero txostena egitea, Planaren ekintzen lorpenak zehazteko eta hurrengo ekintzak programatzeko. Udal lan talde/berdintasun batzordeari eta Osoko Bilkurari aurkeztuko zaiona		Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	1.2.3. III. Planaren indarraldia amaitutakoan, azkeneko ebaluazio txostena burutzea, udal lan talde/berdintasun batzordeari eta Udal Plenoari aurkeztuko zaiona		Berdintasuna MK				✓
	1.2.4. Herriko emakume elkarte eta elkarte feministen parte hartzea sustatzea III Planaren jarraipen, planifikazio eta ebaluaketan		Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
1.3. Helburu operatiboa. III. Berdintasun Plana herritarrei aditzera ematea	1.3.1. III. Berdintasun Planaren dibulgazio-agiria egitea.	Dibulgazio dokumentua	Berdintasuna MK	✓			
	1.3.2. Elkarte eta erakundeei III Plana ezagutzera emateko jarduera antolatzea	Jardueran parte hartu duten elkarte eta erakunde kopurua Parte hartu duten pertsona kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓			
	1.3.3. Udal difusio euskarrien bitartez (aldizkaria, web orria) III Berdintasun Planaren dibulgazioa agiria zabaltzea	Planaren difusiorako egindako komunikazio neurri kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓			
1.4. Helburu operatiboa. Udal Berdintasun Politiken jarraipen eta ebaluaketarako berdintasun koordinazio/lan talde/batzordea abian jarri	1.4.1. Berdintasun Politiken koordinaziorako lan talde/egitura osatzeko ordezkarien izendatzea	Berdintasunaren taldea osatzen duen pertsonen kopurua Izandako bilera kopurua. Bilera bakoitzean partaideen kopurua	Berdintasuna MK Berdintasun Planaren Talde Sustatzailea	✓			
	1.4.2. Talde honek garatuko dituen funtzioak zehaztea eta bileren kopurua, baita horien aldizkakotasuna ere definitzea.		Berdintasuna MK Berdintasun Planaren Talde Sustatzailea	✓			
	1.4.3. Talde hau osatzen duten pertsonen parte hartzeko baliabideak bermatzea.		Berdintasuna MK Berdintasun Planaren Talde Sustatzailea	✓	✓	✓	✓

1.5. Helburu operatiboa Berdintasun politiken garapenerako erakundeen arteko koordinazioaren indartzea	1.5.1. Eudel-eko udalerrietako berdintasun sarean –Berdinsarean – parte hartzea	Parte hartutako bilera kopurua Parte hartutako ekintza kopurua	Berdintasuna MK	✓	✓	✓	✓
	1.5.2. 5000 biztanle baino gutxiago udalerrietako Bizkaiko Aldundiko zerbitzuarekin, Berdinbidearekin, etengabeko koordinazioa mantentzea	Koordinazioan bultzatzen diren ekintza kopurua		✓	✓	✓	✓

2. HELBURU ESTRATEGIKOA. Udal jardueran genero ikuspegia txertatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
2.1. Helburu operatiboa. Udalak egiten dituen kontratuaren berdintasunaren irizpideak edota klausulak sartzea.	2.1.1. Kontratazioaren agiri guztietan nahitaez erantsi beharreko berdintasun- klausulak jasoaz arau-dokumentua gauzatzea. Ezinbestez hurrengoak izango ditu: mintzaira ez-sexista erabiltzea, datuak bereiziak jasotzea, berdintasunari buruzko	Berdintasun klausulak sartu dituen kontratuen kopurua. Sartu den klausulen kopurua eta mota. MKko berdintasun zerbitzutik arreta eskaini den kontsulten kopurua.	Berdintasuna MK Idazkaritza Udala	✓			
	2.1.2. Kontratu mota desberdinetarako klausulak, kontratazio bakoitzari molda dakizkiokeenak eta azter daitezkeenak, zehaztea.			✓	✓	✓	✓
	2.1.3. Kontratazioak izapidetzean berdintasun klausulak sartzeko sail desberdinei aholkatzea.				✓	✓	✓
2.2. Helburu operatiboa. Udal arautegian generoaren ikuspegia sartzea.	2.2.1. Tokiko arautegia aztertu eta ezagutu	Aztertutako arau kopurua Egokitutako neurri kopurua Burututako formazio kopurua Parte hartzaile kopurua formazioetan	Berdintasuna MK	✓			
	2.2.2. Genero perspektibatik abiatuta dagokion moldaketak sartu		Berdintasun MK Idazkaritza		✓	✓	✓
	2.2.3. Udal teknikariak beren sailetara egokituta genero perspektiba txertatzeko , prestatzea eta sentsibilizatzea.		Berdintasuna MK		✓	✓	✓
2.3. Helburu operatiboa Udal organoetan emakumeen eta gizonen arteko konposizio orekatua sustatzea.	2.3.1. Batzordeen konposizioan, izendapen libreko karguetan, hautespen epaimahai eta auzitegien konposizioan, kontseiluetan, partaidetza organoetan eta gainerako administrazio-organoetan emakumeen eta gizonen arteko ordezkaritza orekatua sustatzen duten irizpideak kontuan hartzea.	Ordezkaritza gun e eta taldeetan parte hartze orekatua bermatzeko jasotako irizpideak Ordezkaritza orekatua duten Udal ekintzek eta ekitaldiek	Udala	✓	✓	✓	✓
	2.3.2. Erakundeak ordezkariak duen ekitaldi guztietan, bereziki, tradizioz gizonak nagusi diren horietan emakumeen presentzia sustatzea eta alderantziz egitea usadioz emakumeak nagusi diren ekitaldietan (sariak emateko ekitaldiak, komunikabideen aurrean agerraldiak, etab.)			✓	✓	✓	✓

2.4. Helburu operatiboa Udalak egindako edo/eta sustatuko inprimaki, estatistika, azterlan eta txostenetan generoikuspegia sartzea.	2.4.1. Estatistikak, galdeketak eta datuak biltzen direnean sistematikoki sexuaren aldagaia sartzea.	Sexuaren aldagaia integratzeko aldatu diren inprimaki eta aplikazio kopurua	Berdintasun MK Udala		✓	✓	✓
	2.4.2. Sail bakoitzak, kontratatutako zerbitzuek eta bultzatutako programek egiten dituzten urteko txostenetan eta ebaluazio txostenetan datuak sexuaren arabera bereizita biltzen direla bermatzea.	Sexuaren arabera datuak bereizita kontuan hartzen dituzten sail desberdinetako txostenak				✓	✓
	2.4.3. Aldaketa tekniko egokiak egitea, datuak sexuaren aldagaiaren arabera bereizita agertzeaz gain, beste aldagai batzuk gurutzatuta (jatorria, adina, etab.) ustiatzeko.	Jasotako aldagaiak	Udala			✓	✓
2.5. Helburu operatiboa Udal aurrekontuetan genero perspetiba txertatzea	2.5.1. Kultura saileko aurrekontuak genero perspektibatik aztertu	Azterketa txostena	Berdintasuna MK Interbentzioa Udala				✓
2.6 Helburu operatiboa. Hitzarmenetan edo/eta diru-laguntzetan berdintasunaren irizpideak sartzea.	2.6.1. Diru-laguntza eta hitzarmen publikoetan berdintasunaren irizpideak sartzea. Hala, generoaren estereotipoak eta rola gainditzeko alderdiak, emakumearen jabekuntza, erantzukizun bateratua eta indarkeria matxista errotik ateratzea kontuan hartzeari positiboki erreparatuko zaio.	Hitzarmen eta dirulaguntzetan txertatutako irizpide kopurua Berdintasun irizpideak bere baitan hartzen dituzten dirulaguntza eta hitzarmen portzentaia Sexuaren arabera informazioa jasotzen duten memoria kopurua eta portzentaia Berdintasuna sustatzearen konpromisoa agertzen duten hitzarmen eta dirulaguntza kopurua eta portzentaia.	Berdintasuna MK Idazkaritza		✓	✓	✓
	2.6.2. Sail desberdinetako diru-laguntza eta hitzarmenetan elkarrean ordezkaritza batzordeetan emakume eta gizonen parte hartze orekatuaren sustapenerako irizpideak txertatzea				✓	✓	✓
	2.6.3. Diru-laguntza eta hitzarmen publikoetan komunikazio euskarri guztietan hizkutzaren erabilera ez-sexista eta estereotiporik gabeko irudiak erabiltzearen beharra txertatzea				✓	✓	✓
	2.6.4. Diru-laguntzei buruzko deialdien oinarrietan justifikazio txostenak aurkeztean honakoekin ezinbestez agertzeko gomendioa adieraztea: batetik, informazioak sexuaren arabera bereizita eta, bestetik, emakumeen eta gizonen berdintasunerako jarduerak izan duen eraginari buruzko informazioak.				✓	✓	✓
	2.6.5. Berdintasun irizpideen txertatzearen garapena eta inpaktua aztertzea dirulaguntza eta hitzarmenetan	Ebaluazio txostena					✓
2.7. Helburu operatiboa Mintzaira eta irudi ez-sexistak erabiltzen direla bermatzea	2.7.1. Mintzaira eta irudi ez-sexistak erabiltzearen arloan Udaleko langile guztiei prestakuntza eskaintzea.	Prestakuntzen kopurua Parte hartzaile kopurua Aztertutako dokumentuak Jasotako eta moldatutako ekarpenak	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	2.7.2. Sail bakoitzak dituen txantiloak, inprimakiak, fitxak eta ereduak berraztertu eta zuzentzea	MKko berdintasun zerbitzuari eskatutako aholku kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓

	2.7.3. Karteletan, kanpainen eta bestelako tresnetan emakumeen eta gizonen irudi bateratzaileak eta estereotiporik gabekoak erabiltzen direla berraztertu eta zuzentzea. Udala, zein azpikontratutako zerbitzuak nahiz baliabideak ere kontuan hartuta		Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	2.7.4. Agiriak, kontratu dokumentuak, ebazpenak eta kontratazio espedienteen gainerako administrazio egintzak idaztean sail desberdinei aholkularitza ematea, mintzairaren erabilera sexista saihestu eta zuzentzeko, baita irudi bateratzaileak eta estereotiporik gabekoak erabiltzeko ere.		Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓

3. HELBURU ESTRATEGIKOA. Udalean berdintasunari buruzko sentsibilizazioa eta formazioa sustatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
3.1. Helburu operatiboa Udal langileen eta politikarien artean berdintasunari buruzko sentsibilizazioa bultzatzea.	3.1.1. Berdintasunaren arloan politikari guztientzat urteko sentsibilizazio saioa eskaintzea eta urtero eremu ezberdinak azpimarratzea.	Parte hartzen duten politikari eta langile kopurua Landutako gaien zerrenda	Berdintasuna MK	✓	✓	✓	✓
	3.1.2. Berdintasunaren arloan langileentzat urteko sentsibilizazio saio orokorra eskaintzea.			✓	✓	✓	✓
3.2. Helburu operatiboa. Udal teknikariei berdintasunaren arloan bitartekoez baliatzea	3.2.1 Udalak. burutzen dituen formazio prozesuetan berdintasun edukiak txertatu	Formazio prozesuetan berdintasun edukien kopurua. Prestakuntza jaso duen langileen kopurua Formazio ekintza kopurua Kontsulta kopurua Zabaldutako ikerketa edo argitalpen kopurua Beste erakundeetako formazioetan parte hartzaile kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	3.2.2. Dagokion esparrutan berdintasun irizpideak lantzeko formazio praktikoa eta berezkoak egin			✓	✓	✓	✓
	3.2.3. Ekintzetan berdintasunaren eta aniztasunaren irizpideak integratzeko Berdintasun Zerbitzuak aholkularitza eskaintzea			✓	✓	✓	✓
	3.2.4. Norbere banakako formazioa bultzatzeko berdintasunaren eremuan dokumentazioa, azterlanak eta argitalpenak eskuratzea			✓	✓	✓	✓
	3.2.5. Beste erakunde publiko batzuek edo bestelako erakundeek (EMAKUNDE, EUDEL, IVAP, ...) antolatutako berdintasunerako prestakuntza ekintzetan sail ezberdinen partaidetza sustatzea.		Udala	✓	✓	✓	✓

4. HELBURU ESTRATEGIKOA. Udalean berdintasun Politiken garapen egokia sustatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
4.1. Helburu operatiboa. Gainerako Udal politikekiko Berdintasun Sailaren bultzada sendotzea..	4.1.1. Berdintasun Sailera bideratutako aurrekontua areagotzea eta finkatzea	Berdintasun politikei bideratutako aurrekontua	Udala	✓	✓	✓	✓
4.2. Helburu operatiboa. Berdintasun zerbitzuaren bideragarritasuna bermatzea.	4.2.1. Berdintasunari buruzko politika publikoak garatzeko giza baliabide adituak eta egokiak, eta beharrei behar bezala erantzuten dizkietenak, bermatzea.	Berdintasun politiketara bideratutako lanaldiak Kontratutako kanpo zerbitzu kopurua.	MK	✓	✓	✓	✓

5. HELBURU ESTRATEGIKOA. Udal barne funtzionamenduan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzen duen eta eraso eta jazarpen sexual eta sexistatik kanpo dagoen gunea sustatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
5.1. Helburu operatiboa. Udal barne mailan estrategia gauzatzea hurrengoei buruzkoak kontuan hartzeko: banaketa horizontala murriztea, lana, norbera eta familia bateratzeko neurriak eta jazarpen sexista nahiz sexu jazarpena prebenitzea.	5.1.1. Udal Langileei, familiaren bizia, lanekoa eta norberarena bateratzeko beharrei buruzko galdeketa burutzea.	Bidalitako eta jasotako galdeketa kopurua	Berdintasuna MK Udala		✓		
	5.1.2. Aztertutako beharrak eta hauei erantzuteko aukerak aztertu	Familiaren, pertsonaren eta lanaren bizia hobe bateratzeko identifikatutako neurrien kopurua			✓		
	5.1.3. Indarkeria matxistaren eremuan langileen prestakuntza erraztea.	Garatutako formazio kopurua Parte hartzaile kopurua Jazarpen sexuala eta sexista prebenitzeko protokoloa		✓	✓	✓	✓
	5.1.4. Sexu jazarpena eta sexista prebenitzeko protokoloa egitea.	Protokoloa ezagutzen duen langileen kopurua.				✓	✓

1. ARDATZA. EMAKUMEEN JABETZEA ETA BALIO ALDAKETA

1.HELBURU ESTRATEGIKOA. Osasuna, gorputza eta sexualitatearen inguruan emakumeen kontzientzia hartze eta jabetzea bultzatzea..

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
1.1. Helburu operatiboa. Norbere buruaren zaintzaren inguruan emakumeen sensibilizazio bultzatzea.	1.1.1. Banakako jabekuntzarako lehenengo urrats modura norberak bere burua zaindu beharraren garrantziaz sensibilizazio ekintzak egitea.	Burururako ekintzak Ekintzetan parte hartu dutenen kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓		
	1.1.2. "Nagusien etxean" norberak bere burua zaintzearekin eta zahartze aktiboarekin zerikusia duten lantegiak egitea.	"Nagusien Etxea"n egindako lantegiak Parte hartu duten emakume kopurua	Berdintasuna MK Udala		✓		
	1.1.3. Emakumeen isolamendua ekiditzeko ekintzak sustatzea, berezik adin handiko emakumeen artean.	Burururako ekintzak Ekintzetan parte hartu dutenen kopurua					✓
	1.1.4. Udalerriko osasun eragileekin komunikazioa sustatu	Osasun eragileekin burututako bilera kopurua Elkarrekin landutako ekintza kopurua	Berdintasuna MK Gizarte Zerbitzuak Udala		✓	✓	✓

1.2. Helburu operatiboa. Emakumeentzat aisialdiko eta astialdiko praktika osasuntsuak sustatzea	1.2.1. Emakume taldeekin ibilbideak egiteko bideak ezartzea (Bidegorriak, Mendi ibilbideak)	Egindako ibilbideak Ibilbideen elkarte sustatzaile eta koordinatzaile kopurua Emakume partaide kopurua	Udala		✓		
	1.2.2. Udalerriko Emakumeak beren aisialdia osasuntsu bizitzeko bultzatzen ari diren estrategien ezagutza sustatzea aniztasun funtzionalaren ikuspegia kontuan hartuta	Identifikatutako estrategiak	Berdintasuna MK Udala				✓
1.3. Helburu operatiboa. Emakumeek kirola egin dezaten sustatzea, bereziki ume eta neska gazteek	1.3.1. Ume eta neska gazteen kirola sustatzeko ekintzak laguntzea	Burururako ekintzak	Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓
	1.3.2. Diru-laguntzei buruzko irizpideetan balorazio klausulak sartzea, emakumeen koril praktikak sustatzeko, gehien bat gizonezkoek jarduten duten kirolean.	Txertatutako irizpideak Irizpidea betetzen duten erakunde kopurua.	Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓
1.4. Helburu operatiboa. Estereotipo eta edertasun eredu hegemonikoen eraginari buruz sensibiltatzea.	1.4.1. Udalerriko elkarte eta kolektiboan artean informazio eta baliabide esanguratsuak zabaltzea edertasun estereotipoen eraginaren inguruan osasunean, eta errealitate honi aurre egiteko proposamenen inguruan.	Zabaldutako informazio eta baliabide kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	1.4.2. Neska eta gazteentzat estereotipo eta edertasun eredu hegemonikoei buruzko lantegi bereziak gauzatzea.	Egindako lantegien kopurua. Neska partaideen kopurua..	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
1.5. Helburu operatiboa. Beren gorputz eta sexualitatearekiko emakumeen jabetza sustatzea.	1.5.1. Gorputzari eta sexualitateari buruzko lantegi bereziak egitea.	Egindako lantegien kopurua. Neska partaideen kopurua.	Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓

2. HELBURU ESTRATEGIKOA. Kirolean ohiko genero estereotipoak deustatzen laguntzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
2.1. Helburu operatiboa. Kirolean genero estereotipoen inguruan sensibiltatzea	2.1.1. Ikasketa zentruarekin koordinazio iraunkorra mantendu ekintza hezkidetzailleak bultzatzeko.	Bilera kopurua	Berdintasuna MK Udala			✓	✓
	2.1.2. Herritarrei bideratutako kirol ekintza mistoak sustatu berdintasun balioak, elkarlana eta parte hartzea lantzeko	Kirol ekintza kopurua Partaide kopurua	Udala			✓	✓
2.2. Helburu operatiboa. Udalerrian emakumeen kirol praktika ezagutzera eman eta ikusaraztea.	2.2.1. Emakumeen kirola bultzatzen duten ekintza positiboak egitea eta emakumeen parte hartze ikusaraztea bereziki gizonen jarduten duten kirolean.	Egindako ekintza positibo eta ikusarazteko ekintza kopurua.	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	2.2.2. Udalerri mailan (tokiko prentsan eta bestelako komunikazio euskarrietan) emakumeen txapelkak edo emakumeen kirol parte hartzeak ikusarazi	Tokiko komunikabideetan agerraldi kopurua Zabaldutako ekintza kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓

3. HELBURU ESTRATEGIKOA. Udalerriko espazio publikoetatik emakumeen irisgarritasuna eta mugikortasuna erreztzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
3.1. Helburu operatiboa. Estereotipo sexistarik gabeko kultur ekintzak, kultur aniztasuna, sexu aniztasuna eta aniztasun funtzionala ikustarazten dutenak, sustatzea.	3.1.1. Tokiko denderien sarearekin, Saretzen erakundearekin, sentsibilizazio kanpaina aurrera eramatea	Egindako ekintza kopurua	Udala			✓	
	3.1.2. Irisgarritasuna erreztzeko ekintzen zehaztea eta lehentasunak finkatzea	Zehaztutako esku-hartzeak Burututako esku-hartze kopurua					✓

4. HELBURU ESTRATEGIKOA. Genero-estereotipoetatik kanpo eta aniztasunari laguntzen dion kultura eta astialdia eskaintza sustatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
4.1. Helburu operatiboa. Estereotipo sexistarik gabeko kultur ekintzak, kultur aniztasuna, sexu aniztasuna eta aniztasun funtzionala ikustarazten dutenak, sustatzea.	4.1.1. M8, A25 eta E28aren inguruan kultura programazio berezia bermatzea.	Egindako ekintza kopurua Egindako ekintzen zerrenda	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	4.1.2. Udal kultur programazioan emakumeen eskubideak defendatzearekin, indarkeria matxista prebenitzearekin eta sexu nahiz kultur aniztasunarekin zerikusia duten edukiak bermatzea.	Emakumeen eskubideen defendatzearekin, indarkeria matxista prebenitzearekin eta sexu nahiz kultur aniztasunarekin zerikusia duten edukiak jasotzen dituzten ekintzen kopurua. Programatutako ekintza zerrenda			✓	✓	✓
	4.1.3. Kultur aretoko lanetan parekotasuna eta aniztasuna bermatzea.	Aniztasun ikuspegia kontuan hartzen duten ikuskizunak.			✓	✓	✓
	4.1.4. Haurren jarduera eta ikuskizunen programazioan estereotipoak eta rol sexistak aldatzen eta aniztasuna ikustarazten dutenak sustatzea.	Aniztasun ikuspegitik jaietako programazioan txertatutako edukiak			✓	✓	✓
	4.1.5. Jaietako programazioan berdintasunarekin, sexu aniztasunarekin edota aniztasun kulturalarekin zerikusia duten edukiak sartzea.				✓	✓	✓

5. HELBURU ESTRATEGIKOA. Emakumeek lana lortzeko eta sustatzeko baldintzak, baita lan-baldintzak ere, hobetzea.

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
5.1. Helburu operatiboa. Enplegu publikoan emakumeen kontratazioa sustatzea.	5.1.1. EGAZetik aholkularitza jaso Udalak tradizioz gizonen bete dituzten enpleguetan emakumeak kontratatzekeo ekintza positiboaren neurriak ezartze bidean	Jasotako aholku kopurua	EGAZ Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓
5.2. Helburu operatiboa. Emakumeen prozesu ekintzaileak sustatu.	5.2.1. Emakume ekintzaileen ezaugarriak ezagutzan lagundu.	Identifikatutako ezaugarriak	EGAZ Berdintasuna MK		✓		

	5.2.2 EGAZetik egindako Genero ikuspegitik emakume ekintzaileen inguruko memoria ezagutu eta hedatu	Memoria	Udala				✓
	5.2.3. Emakumeen esperientziak, gaitasuna eta baliabideak elkarbanatzeko guneen sustapenean lagundu EGAZekin batera	Sortutako guneak				✓	✓
5.3. Helburu operatiboa. Emakumeen trebakuntza eta formazioa hobetzea	5.3.1. Enplegurako prestakuntza programetan parte hartu duten udalerriko emakumeen laneratze prozesuen jarraipenean eta ebaluaketan laguntzea.	Parte hartu duten emakume kopurua	EGAZ Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
5.4. Helburu operatiboa. Lan esparruan berdintasunaren garrantziaz Udalerriko eragile sozioekonomikoak sentsibilizatzea	5.4.1. Ekintza positiboaren neurriak jasotzen dituzten eta enpresetan emakumeen egoera hobetu eta beren kontratazioa sustatzeko EGAZetik gidak eta protokoloak ezagutzea	Zabaldutako gida eta protokoloak Udalerrian Berezko ekintzak sustatzen dituzten enpresa kopurua Udalerrian	EGAZ Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	4.4.2. Berdintasuna sustatzeari buruz eta emakumeen indarkeriaren kontra EGAZetik enpresei zabaldutako informazioa ezagutu	Eskainitako informazioa	EGAZ Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓

6. HELBURU ESTRATEGIKOA. Ahultasun egoera larriagoan, prekarietatean edota era askotako diskriminazioa jasaten duten emakumeen jabetzua sustatzea.

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
6.1. Helburu operatiboa. Emakumeen autonomia eta jabetzua sustatzen duten gizarte baliabideak bultzatzea.	6.1.1. Baliabide eskuragarriak identifikatzea eta eskeitzen duten atentzio maila eta emakumeen jabetzean haien laguntza aztertu.	Aztertutako baliabideak	Berdintasuna MK Gizarte Zerbitzuak Udala	✓	✓		
	6.1.2. Genero indarkeriaren edo era askotako diskriminazioaren biktimak diren emakumeak Udal prestakuntza programetara iristeko lehentasuna ezartzea.	Udal prestakuntza eta ekintzen parte hartzen duten ahulezia handiagoa edo prakarietatea bizi duten emakume kopurua.	Berdintasuna MK Gizarte Zerbitzuak Udala	✓	✓	✓	✓
6.2. Helburu operatiboa. Gizarte zerbitzuen eremuarekin zerkusirik ez duten beste espazio batzuetan (gizarte-kultura-, kirol-elkarteak, tailerrak...), ahulezia egoeran dauden edota era askotako diskriminazioa jasaten duten emakumeen partaidetza erraztea.	6.2.1 Udalerrian dauden gizarte eta kultura baliabideen inguruko informazioa zabaltzea gizarte-zerbitzuetara joaten diren emakumeen artean	Gizete zerbitzutatik koordinazio edo deribaziorik neurririk duten kolektibo kopurua	Berdintasuna MK Gizarte Zerbitzuak Udala		✓	✓	✓

7. HELBURU ESTREGIKOA. Herriko elkartegintzako eta emakumeen artean jabetzea eta kontzientzia feminista sustatzea.

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
7.1. Helburu operatiboa. Udalerriko emakume elkarte eta elkarte feministekin elkar lana indartu	7.1.1 Urteko bilera egutegia zehaztu	Urteko bilera kopurua	Berdintasuna MK Udala		✓		
	7.1.2 Emakume elkarte eta elkarte feministen partehartzea Udaletik antolatutako beste gune-partehartzaileetan sustatu	Elkarteen parte hartze kopurua beste guneetan			✓	✓	✓
7.2. Helburu operatiboa. Emakumeen jabetzaren programa indartzea	7.2.1. Jabetzaren tailerretarako aurrekontua sendotzea edo/eta areagotzea.	Jabetzaren ikastaroetara bideratutako aurrekontuaren portzentaia	Berdintasuna MK Udala	✓	✓		
7.3. Helburu operatiboa. Udalerriko elkarte sareak garatutako ekintzetan jabetzaren eta rol nahiz estereotipo sexistak deuseztatzearen garrantziaz sensibilizatzea	7.3.1. Elkarteei gai hauen inguruko hitzaldiak eskaintzea.	Egindako hitzaldi kopurua Partaide kopurua Lantutako gaien zerrenda	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	7.3.2. Beren erakundeetan eta herritarrei begira egindako horietan ekintza bereziak garatu nahi dituzten gizarte erakundeak identifikatzea.	Emakumeen jabetzaren sustatzeko eta estereotipo sexistak ekiditeko ekintzak burutzen dituzten erakunde kopurua.	Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓
7.4. Helburu operatiboa. Udalerriko elkarten artean aldarrikapen feminista nagusienak aditzera ematea	7.4.1. Herritarrei eta elkarteei zuzendutako sensibilizazio kanpainak bultzatu egun jakin batzuen inguruan: martxoaren 8a, otsailaren 22a, apirilaren 26a, maiatzaren 17a, ekainaren 28a.	Burutzutako ekintza kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓

8. HELBURU ESTRATEGIKOA. Emakumeen parte hartzea eta ordezkartza sustatzea hauen aniztasuna azaleraziz, adina, jatorria eta gaitasunei dagokionez

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
8.1. Helburu operatiboa. Adin desberdinetako emakumeen, etorkin eta aniztasun funtzionala dutenen partaidetza erraztea.	8.1.1. Berdintasunari lotuta sensibilizazio kanpainak bultzatu aniztasunaren ikuspegitik.	Bultzatutako sensibilizazio ekintzak Ekintzetan emakume partaide kopurua adina, jatorria eta aniztasun funtzionalaren ikuspegitik.	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	8.1.2. Emakume elkarte eta elkarte feministen sortzea laguntzea, emakume gazteei arreta jarritz.	Lagundutako elkarte kopurua Elkarte desberdinetan daude emakume gazte kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	8.1.3. Emakume gazteei zuzendutako berdintasunari buruzko tailerrak	Emakume gazteei bideratutako berezko tailerrak	Berdintasuna MK	✓	✓	✓	✓
	8.1.4. Udaletik bultzatzen diren ekintzetan umeen zaintzarako zerbitzua mantentzea	Zaintzarako laguntza zerbitzua duten ekintza kopurua	Udala	✓	✓	✓	✓

8.2. Helburu operatiboa. Elkartearen erabakitze-guneetan emakumeen ordezkariak erraztea eta, horretarako, aniztasuna kontuan hartzea.	8.2.1. Beren erabakitze guneetan emakumeen ordezkariak orekatuagoa izateko irizpideak txertatzen dituzten elkarteak laguntzea	Zuzendaritza batzar eta ordezkariak kargu orekatuak duten elkartearen kopurua. Burututako informazio eta formazio ekintza kopurua	Berdintasuna MK Idazkaritza Udala		✓	✓	✓
8.3. Helburu operatiboa. Udalerriko partaidetza guneetan eta herri epaimahaietan emakumeen ordezkariak erraztea.	8.3.1 Partaidetza guneetan eta herri epaimahaietan emakumeen ordezkariak kuota ziurtatzeko zehaztutako hautespen irizpideen betetzea bermatzea	Irizpideak txertatzen diren ekintza kopurua Partaidetza guneetan eta epaimahaietan emakume kopurua			✓	✓	✓

II ARDATZA: GIZARTE ANTOLAKETA ERANTZUKIDEA

1.HELBURU ESTRATEGIKOA. Gizarte antolaketa erantzukidea eta sexismo-rik gabekoa laguntzen duten politika publikoen sustatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
1.1. Helburu operatiboa. Erantzukizun partekatua sustatzea eta, gizonak zaintza lanetan sartzea bultzatzea.	1.1.1. Gizonen zuzendutako maskulinitate berriei buruzko eta emakume eta gizonen arteko berdintasunaren erantzukizunari buruzko tailerrak gizonekin bultzatu.	Egindako tailerra kopurua Partaide kopurua	Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓
	1.1.2. Zaintza lanei buruzko erantzukizunari buruzko tailer mistoak egitea	Egindako tailerra kopurua Partaide kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
1.2. Helburu operatiboa. Zaintza eta lan erreproduktiboaren ikuspegiaren sustatzea eta ezagutza	1.2.2. Herri espazio garrantzitsuen baldintzak eta ekipamenduak identifikatzea, zaintzaren zereginak betetzean hobekuntzak zehaztearen ikuspegitik	Hobekuntza proposamen kopurua	Berdintasuna MK Udala		✓		

3. ARDATZA. EMAKUMEEN KONTRAKO INDARKERIAREN DESAGERTZEA

1 HELBURU ESTRATEGIKOA. Indarkeria matxistaren aurka herritarrak kontzientziatu eta ekintza kolektiboa sustatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
1.1. Helburu operatiboa. Indarkeria matxista emakume askok Udalerriaren aurre egin beharreko errealitateaz eta aurka jarduteko erantzukizuna kolektiboaz herritarrei sentsibilizatzea.	1.1.1. Indarkeria matxistaz sentsibilizazio kanpainak bultzatzea udalerriko elkartearen artean.	Egindako tailerrak Parte hartu duten elkarte kopurua Parte hartutako pertsona kopurua	Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓
	1.1.2. Tokiko udal komunikabideekin eta udal informazio euskarriekin indarkeria matxistaren gaineko komunikazio estrategia egitea.	Programatutako ekintzen kopurua.	Berdintasuna MK Udala	✓			
	1.1.3. Indarkeria matxista salatzen duten tokiko kanpainak eta ekimenak babestea.	Indarkeria matxista salatzen duten ekintza kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓

2 HELBURU ESTRATEGIKOA. Indarkeriarik gabeko udalerrri ingurunea, sexu aniztasuna errespetatzen duena, bultzatzea.

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
2.1. Helburu operatiboa. Hezkuntza erkidegoarekin (ikasleak, irakasleak, gurasoen elkarteak) udalerriko ikastetxeetan hezkuntza partekatua sustatzea.	2.1.1. Eskolako guraso elkartearekin prestakuntza tailerrak gauzatzea..	Burututako tailer kopurua Partaide kopurua	Berdintasuna MK Udala		✓	✓	✓
	2.1.2. Ikastetxean ekintza bereziak egitea (M8, A25, Maiatzak 17).)	Ikastetxean bultzatutako ekintza kopurua.				✓	✓
	2.1.3. Ikastetxearekin koordinazio mahai iraunkorra indartzea.	Burututako bilera kopurua Partaide kopurua				✓	✓
2.2. Helburu operatiboa. Harreman afektibo-sexualetan indarkeria matxistari aurre hartzea.	2.2.1. Beldur Barik programa sustatzea	Egiten diren difusion ekintzen kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	2.2.2. Neska gazteentzat jabeakuntza tailerrak egitea ludotekan	Parte hartzen duten neska gazte kopurua		✓	✓	✓	✓
	2.2.3. Mutil gazteentzat jabeakuntza tailerrak egitea ludotekan	Parte hartzen duten mutil gazte kopurua			✓	✓	✓
2.3. Helburu operatiboa. espazio seguruak eta eraso sexistarik, homofobiarik, lesbofobiarik, transbofobiarik gabekoak sustatzea, horiek udalerrian garatzen badira.	2.3.1. Jaietan sentsibilizazio kanpaina berezia bultzatzea eta, nagusiki, neska gazteek identifikatutako errealitate kontuan hartzea.	Ekintza eta partaideen kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
2.4. Helburu operatiboa. Sexu aniztasuna ikusarazi eta aurreiritziak deuseztatzea.	2.4.1. Udalak herritarrei zuzentzen dizkien kanpainetan irudiak berraztertzea.	Sexu aniztasunaren irizpideak txertatzen dituen irudien kopurua.	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	2.4.2. Apirilaren, 26an, maiatzaren 17an eta ekainaren 28an ekintza zehatzak egitea.	Egiten diren ekintza kopurua Parta hartzaileen kopurua	Berdintasuna MK Udala	✓	✓	✓	✓
	2.4.3. Gai horrekin liburutegian espazio berezia sortzea.	Sexu aniztasunaren arloan bibliografia baliabideen kopurua.	Udala	✓	✓	✓	✓

3 HELBURU ESTRATEGIKOA. Ikuspegi osotik indarkeria matxistaren eremuan arreta hobetzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
3.1. Helburu operatiboa. Indarkeria matxistaren biktimak diren emakumeentzat arreta eta laguntza eredu osoa	3.1.1. Eraso eta indarkeria matxistaren egoerei erantzuteko udal protokoloaren betetzea bermatzea.	Protokoloari jarraiki burututako ekintzak	Udala Berdintasuna MK	✓	✓	✓	✓

eskaintzea.	3.1.2. Dauden baliabideen inguruko informazioa egonkortasunaz zabaldu, emakume guztiei heltzea erraztuz	Abian jarritako hedapenerako baliabide kopurua		✓	✓	✓	✓
3.2. Helburu operatiboa. Indarkeria matxistaren inguruko esku-hartzea areagotzea.	3.2.1. Erakundeen arteko koordinaziorako bide berriak gauzaten laguntzea beste eragileekin arreta aurrera eramateko: Gizarte Zerbitzuak (Gizarte Langileak, EISE), Berdintasuna, Hezkuntza Zentruak, Osasun Zerbitzuak, ...	Koordinazio gune kopurua Ekintza / estrategia koordinatuak Parte hartzen duten eragileak.	Berdintasuna MK Gizarte Zerbitzuak Udala	✓	✓	✓	✓
	3.2.2. Emakumeen genitalen mutilazioari lotutako esku hartzeko jarraibideak ezagutzeko	Zehaztutako neurriak	Berdintasuna MK Gizarte Zerbitzuak Udala			✓	✓
	3.2.3. Indarkeriaren biktimak diren emakumeen seme-alabei gizarte esku-hartzean sartzeko estrategia laguntzea	Zerbitzu ezberdinetan parte hartzen duten seme-alaba onuradunen kopurua		✓	✓	✓	✓

4 HELBURU ESTRATEGIKO. Emakumeentzako gune publiko segurua sustatzea

Helburu operatiboak	Ekintzak	Adierazleak	Arduradunak	Egutegia			
				2018	2019	2020	2021
4.1. Helburu operatiboa. Genero ikuspegitik Udalerriaren hirigintza azterketa indartzea, bereziki emakumeen mugikortasuna eta segurtasun eza sortzen dituzten guneak kontuan hartuta.	4.1.1. Jarraiki edo berezko esku-hartzeak planifikatzen diren une oro genero perspektibatik hauek aztertu.	Genero perspetikatik egiten diren esku-hartze espezifikoen kopurua	Udala Berdintasuna MK	✓	✓	✓	✓
	4.1.2 Genero ikuspegitik Hirigintza Plan orokorraren azterketa egitean parte hartu	Egindako ekarpen kopurua Kontuan hartutako ekarpen kopurua	Udala Berdintasuna MK	✓	✓		